

ANALÝZA

13. 2. 2020

Vývoj indexů cen v zahraničním obchodě ve 4. čtvrtletí 2019 a v roce 2019

Ceny vývozu se ve 4. čtvrtletí 2019 proti 3. čtvrtletí 2019 snížily o 0,7 %, ceny dovozu o 0,2 %, směnné relace dosáhly hodnoty 99,5 %. Meziročně ceny vývozu ve 4. čtvrtletí klesly o 1,4 %, ceny dovozu o 1,8 %, směnné relace dosáhly hodnoty 100,4 %.

V průměru za celý rok 2019 v porovnání s rokem 2018 se vývozní ceny zvýšily o 0,9 %, dovozní ceny o 0,3 % a směnné relace činily 100,6 %.

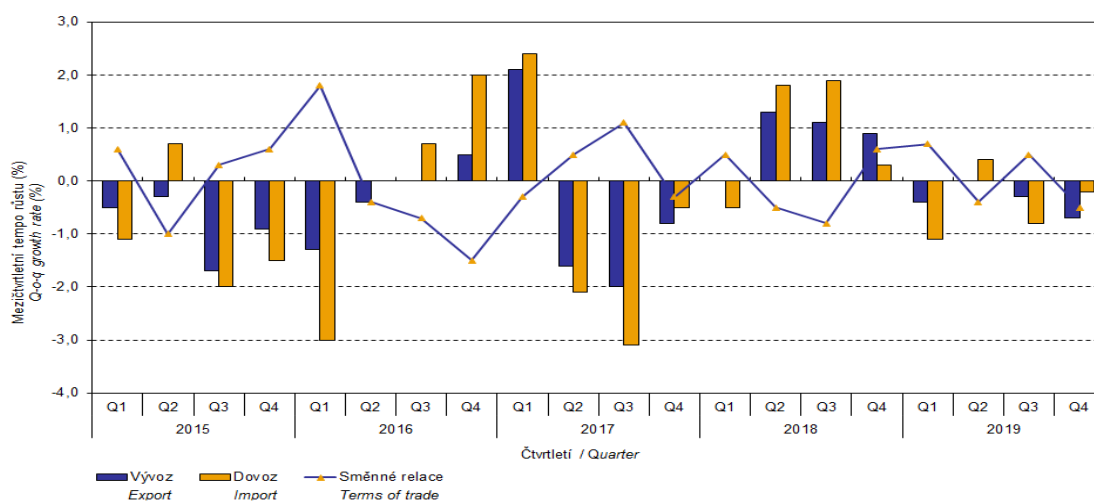
Mezičtvrtletní hodnocení

Ceny vývozu se ve 4. čtvrtletí 2019 proti 3. čtvrtletí 2019 snížily o 0,7 %. Nejvíce klesly ceny ostatních surovin¹ o 4,6 %, chemikálií o 1,8 % a ceny polotovarů² o 1,7 %. Vzrostly pouze ceny potravin o 0,7 %.

Ceny dovozu ve 4. čtvrtletí 2019 proti 3. čtvrtletí 2019 klesly o 0,2 %. Ceny ostatních surovin se snížily o 5,9 %, chemikálií o 1,7 % a ceny polotovarů o 1,3 %. Nejvíce rostly ceny potravin o 2,2 %, ceny minerálních paliv o 0,9 % a ceny průmyslového spotřebního zboží o 0,4 %.

Směnné relace ve 4. čtvrtletí 2019 proti 3. čtvrtletí 2019 dosáhly hodnoty 99,5 %. Negativní hodnoty zaznamenaly zejména potraviny (98,5 %), průmyslové spotřební zboží (98,7 %) a polotovary (99,6 %). Pozitivních hodnot směnných relací dosáhly nápoje a tabák (101,9 %) a ostatní suroviny (101,4 %).

Graf č. 1 Vývoj indexů cen v zahraničním obchodě mezičtvrtletně
Graph No 1 Trend of price indices in external trade q-o-q

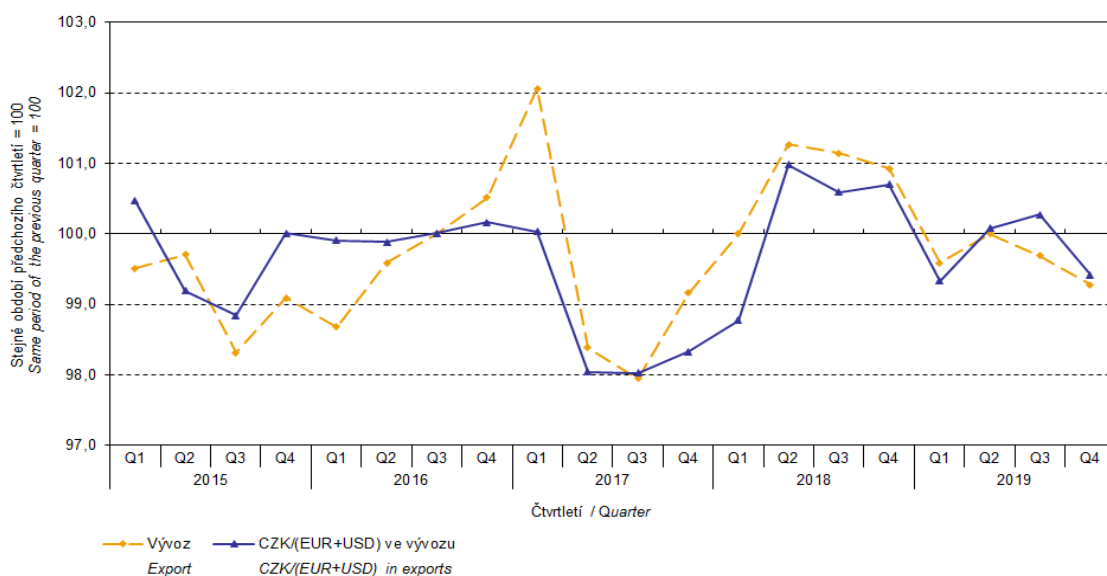
¹ Názvem *ostatní suroviny* jsou v textu označovány *suroviny nepoživatelné, s výjimkou paliv* (SITC 2).

² Názvem *polotovary* jsou v textu označovány *tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu* (SITC 6).

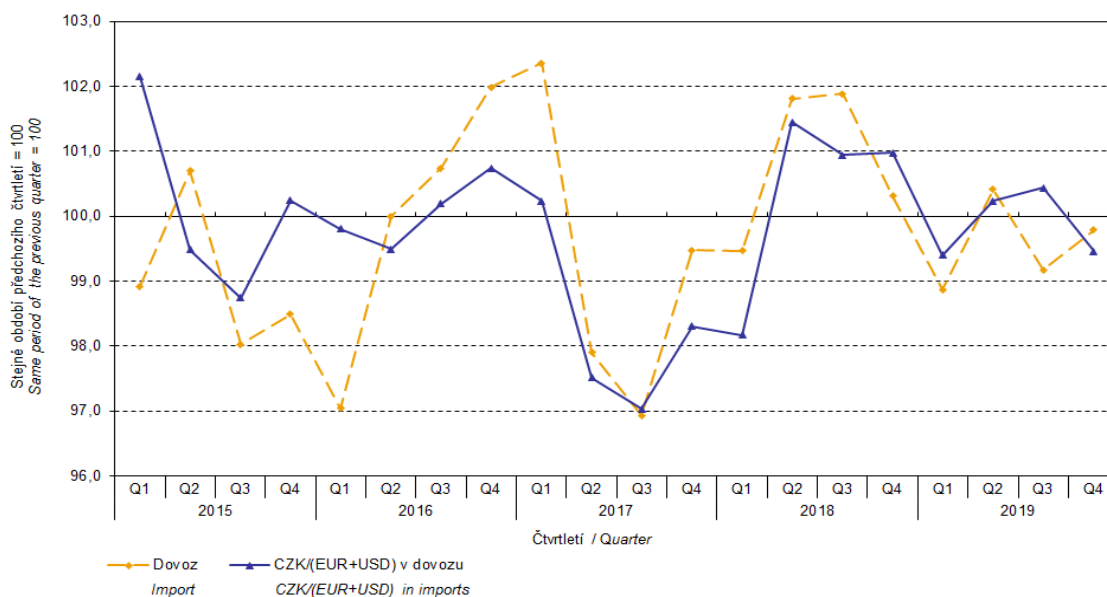
ANALÝZA

Vývoj cen zahraničního obchodu významně ovlivňoval rovněž kurz koruny k hlavním zahraničním měnám. Do mezičtvrtletního indexu kurzu byly zahrnuty dvě nejvýznamnější měny z hlediska českého zahraničního obchodu, tedy EUR a USD. Mezičtvrtletní indexy kurzů CZK k těmto měnám byly váženy váhou, která těmto zahraničním měnám přísluší v indexu vývozních cen, resp. dovozních cen.

Graf č. 2 Indexy cen vývozu a vývoj kurzu mezičtvrtletně
Graph No 2 Export price indices and exchange rate development q-o-q

Graf č. 3 Indexy cen dovozu a vývoj kurzu mezičtvrtletně
Graph No 3 Import price indices and exchange rate development q-o-q

Oddělení informačních služeb – ústředí

Informace o inflaci, HDP, obyvatelstvu, průměrných mzdách a mnohé další najdete na stránkách Českého statistického úřadu: www.czso.cz | tel.: 274 052 304, e-mail: infoservis@czso.cz

ANALÝZA

Z výše uvedených grafů 2 a 3 je patrné, že v případě vývozu i dovozu jsou ceny zahraničního obchodu vázány na kurzové vlivy. Kontrakty se zahraničními subjekty jsou zpravidla uzavírány na delší časové období a čím je období kontraktu delší, tím je vazba na kurzy silnější.

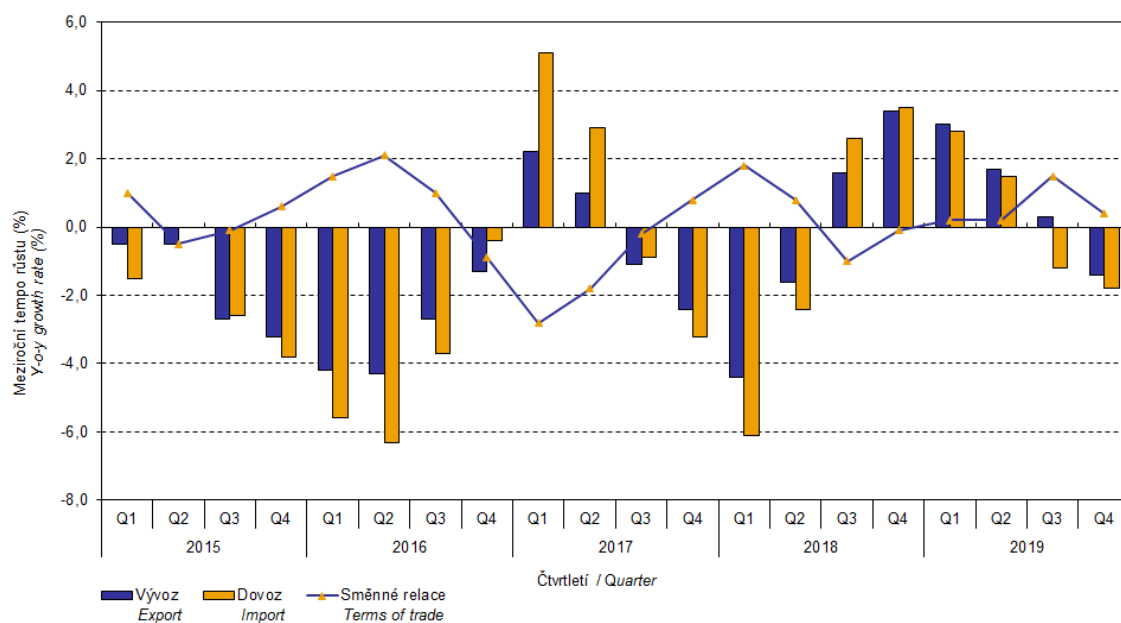
Meziroční hodnocení

Vývozní ceny se ve 4. čtvrtletí 2019 snížily o 1,4 % (ve 3. čtvrtletí 2019 rostly o 0,3 %). Nejvíce se snížily ceny ostatních surovin o 13,4 %, minerálních paliv o 8,5 % a ceny chemikálií o 3,5 %. Ceny průmyslového spotřebního zboží rostly o 1,1 % a ceny strojů a dopravních prostředků o 0,1 %.

Dovozní ceny se ve 4. čtvrtletí 2019 snížily o 1,8 % (ve 3. čtvrtletí 2019 o 1,2 %). Ceny minerálních paliv klesly o 11,8 %, chemikálií o 5,8 % a ceny polotovarů o 2,7 %. Rostly ceny potravin o 5,4 %, ostatních surovin o 1,3 % a ceny strojů a dopravních prostředků o 0,4 %.

Směnné relace meziročně ve 4. čtvrtletí 2019 dosáhly hodnoty 100,4 % (ve 3. čtvrtletí 2019 hodnota 101,5 %) a zůstaly v pozitivních hodnotách – viz graf 4. Pozitivních hodnot směnných relací dosáhla především minerální paliva (103,7 %), chemikálie (102,4 %) a průmyslové spotřební zboží (101,6 %). Nejnižší negativní hodnoty směnných relací zaznamenaly ostatní suroviny (85,5 %), potraviny (94,3 %) a polotovary (99,5 %).

Graf č. 4 Vývoj indexů cen v zahraničním obchodě meziročně
Graph No 4 Trend of price indices in external trade y-o-y

Oddělení informačních služeb – ústředí

ANALÝZA

Vývoj v roce 2019

V průměru za celý rok 2019 v porovnání s rokem 2018 se vývozní ceny zvýšily o 0,9 % (za rok 2018 se snížily o 0,3 %), dovozní ceny byly vyšší o 0,3 % (za rok 2018 klesly o 0,7 %).

Ve vývozních cenách se z významnějších skupin zvýšily ceny potravin o 1,7 %, strojů a dopravních prostředků o 1,2 % a ceny polotovarů o 0,4 %. Snížily se zejména ceny ostatních surovin o 5,6 % a ceny minerálních paliv o 2,0 %.

V dovozních cenách rostly především ceny ostatních surovin o 6,9 %, ceny potravin o 2,7 % a ceny strojů a dopravních prostředků o 1,6 %. Z významnějších skupin klesly ceny minerálních paliv o 4,7 % a ceny chemikálií o 0,9 %.

Směnné relace dosáhly v úhrnu v roce 2019 hodnoty 100,6 % (v roce 2018 činily 100,4 %).

Meziroční kurzově očištěné indexy cen zahraničního obchodu

ČSÚ počítá také meziroční indexy cen zahraničního obchodu očištěné o kurzové vlivy. Postupuje se tak, že ceny v cizích měnách vykázané za aktuální měsíc jsou **přepočteny** na české koruny **kurzem** stejného měsíce **minulého roku**. Spolu s cenami vykazovanými v CZK vstupují do výpočtu váženého průměru. Tento kurzově očištěný bazický cenový index je vztažen k neočištěnému bazickému cenovému indexu stejného měsíce minulého roku, tím je spočten měsíční meziroční očištěný cenový index. Od roku 2017 se analogicky počítají také čtvrtletní očištěné indexy. **Rozdíly mezi očištěnými a neočištěnými cenovými indexy mohou být značné**, dobře viditelné jsou z grafů 6 a 7, například v prvním čtvrtletí roku 2018.

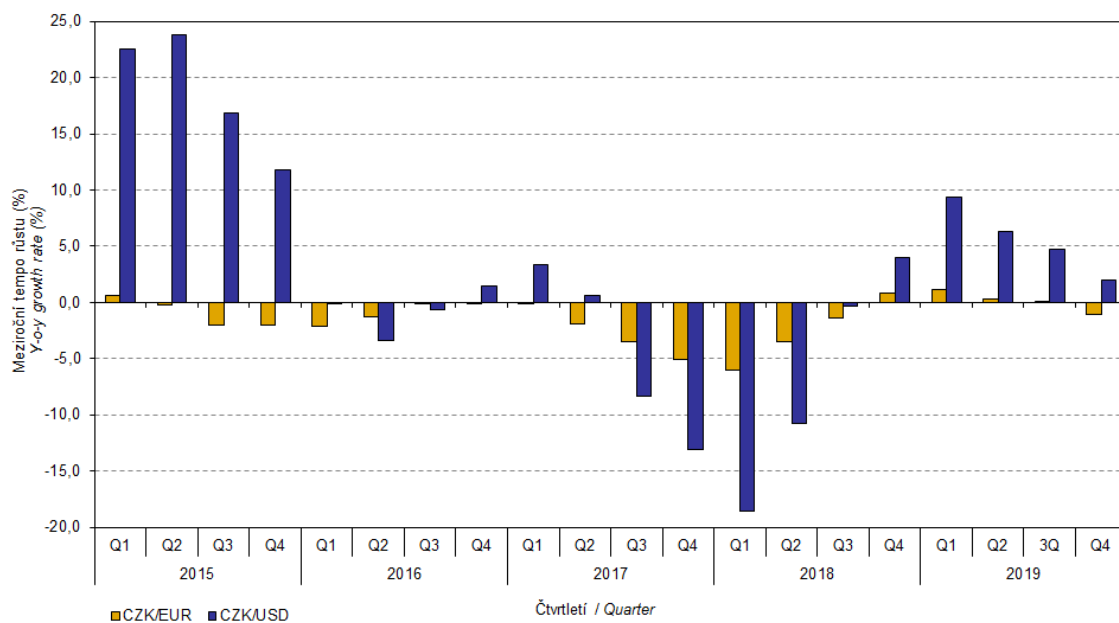
Použitá metoda neumožňuje 100% kurzové očištění, protože všechny realizace v cizích měnách nejsou v cizích měnách vykazovány; tento podíl nepřesahuje 30 %. Z uvedeného vyplývá, že **při plném kurzovém očištění by se rozdíly** mezi publikovanými cenovými indexy a kurzově očištěnými cenovými indexy pravděpodobně dále **zvětšovaly**.

Z výše popsaných kurzově očištěných indexů lze vytvořit také kurzově očištěný rozklad přírůstků indexů cen. Tabulka 1 uvádí **publikovaný a kurzově očištěný rozklad přírůstků** indexů cen vývozu a dovozu, s rozšířením o nejvýznamnější dvoumístné skupiny SITC 7. Tento rozklad dobře ilustruje, kolika procentními body každá skupina "kurzově přispívá" do indexu.

Obecně platí, že kurzový vliv snižuje cenové indexy zahraničního obchodu, pokud koruna v úhrnu proti zahraničním měnám posiluje. Naopak kurzový vliv působí na zvyšování indexů cen, pokud koruna v úhrnu proti zahraničním měnám oslabuje.

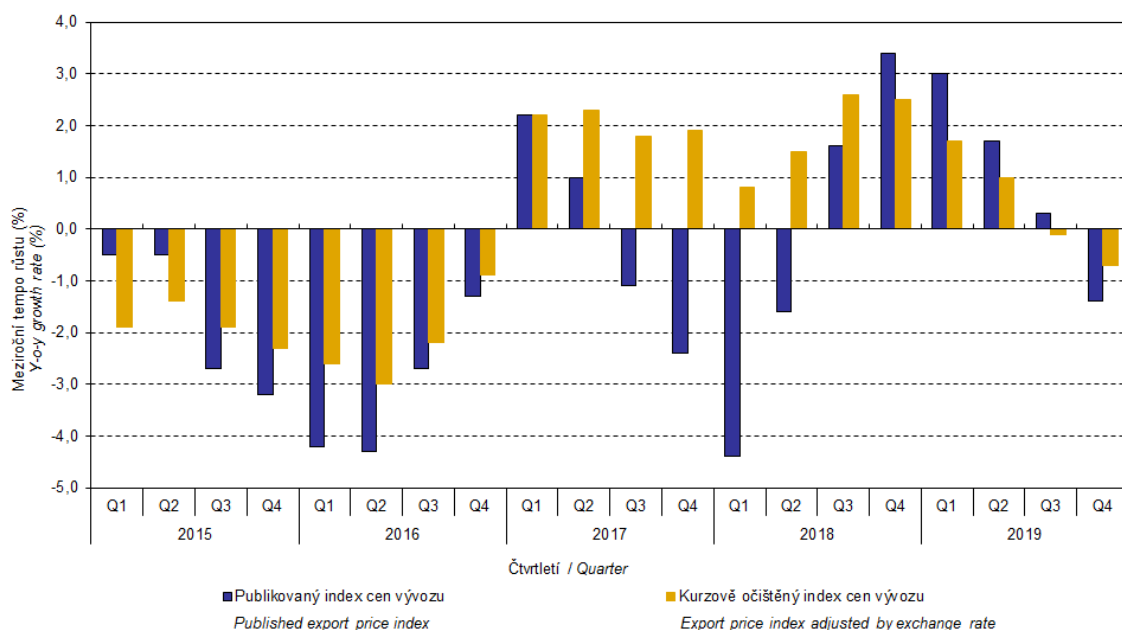
ANALÝZA

Graf č. 5 Vývoj čtvrtletních kurzů meziročně
Graph No 5 Quarterly exchange rates development y-o-y

Z následujících grafů 6 a 7 je patrné, jak významně kurzový vliv působil na výši indexů cen vývozu a dovozu.

Graf č. 6 Vývoj indexů vývozních cen meziročně
Graph No 6 Trend in export price indices y-o-y

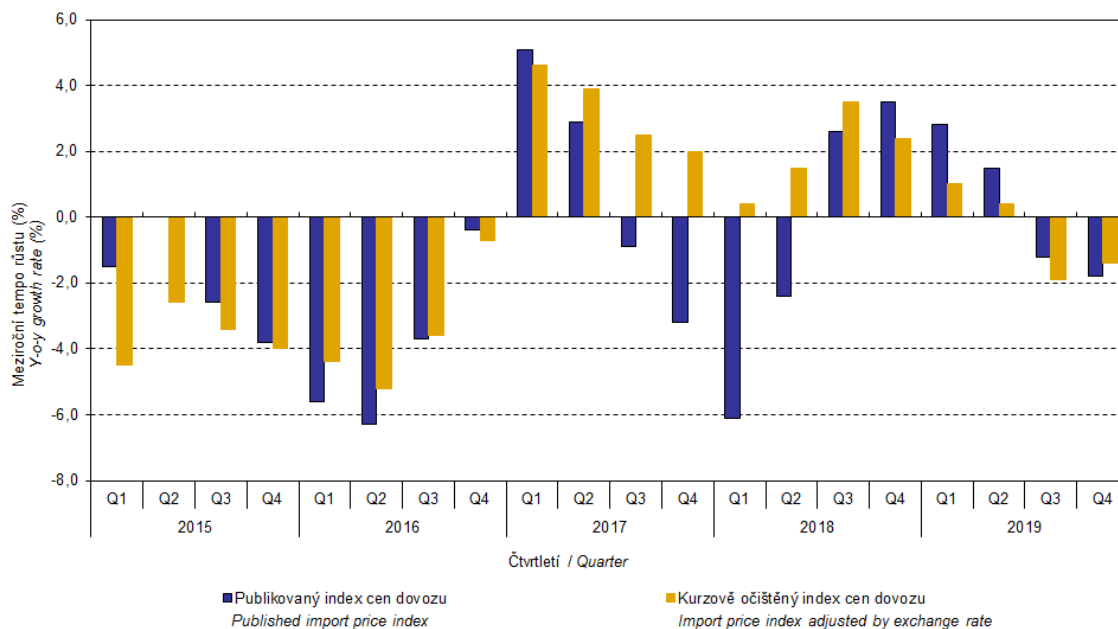

Oddělení informačních služeb – ústředí

Informace o inflaci, HDP, obyvatelstvu, průměrných mzdách a mnohé další najdete na stránkách Českého statistického úřadu: www.czso.cz | tel.: 274 052 304, e-mail: infoservis@czso.cz

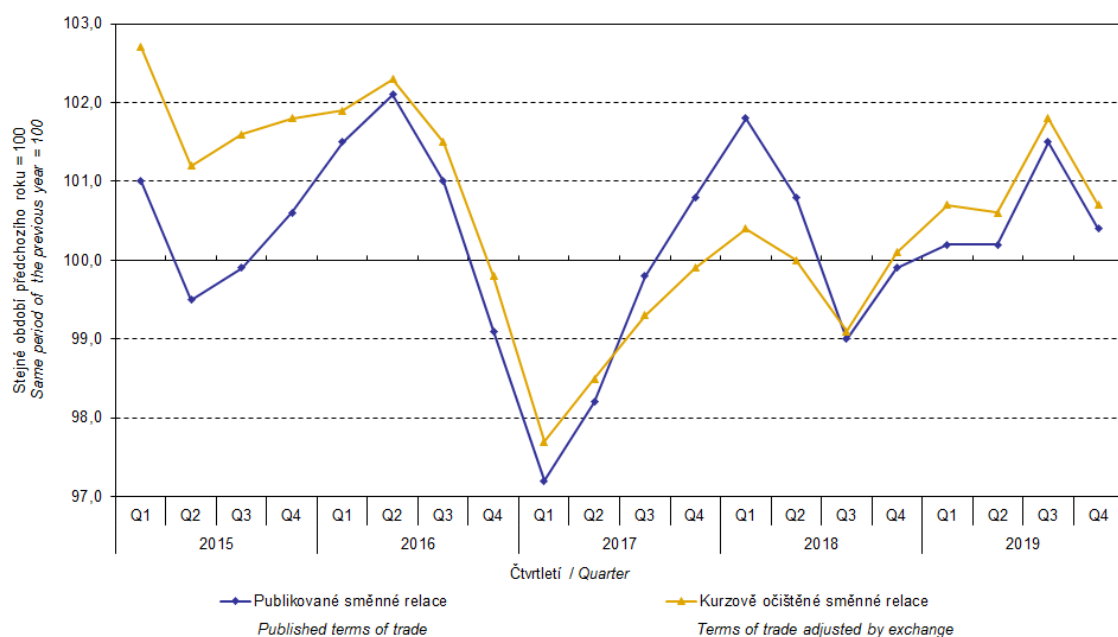
ANALÝZA

Graf č. 7 Vývoj indexů dovozních cen meziročně
Graph No 7 Trend in import price indices y-o-y

Z grafu 8 je patrné působení kurzového vlivu na meziroční směnné relace.

Graf č. 8 Směnné relace meziročně
Graph No 8 Terms of trade y-o-y

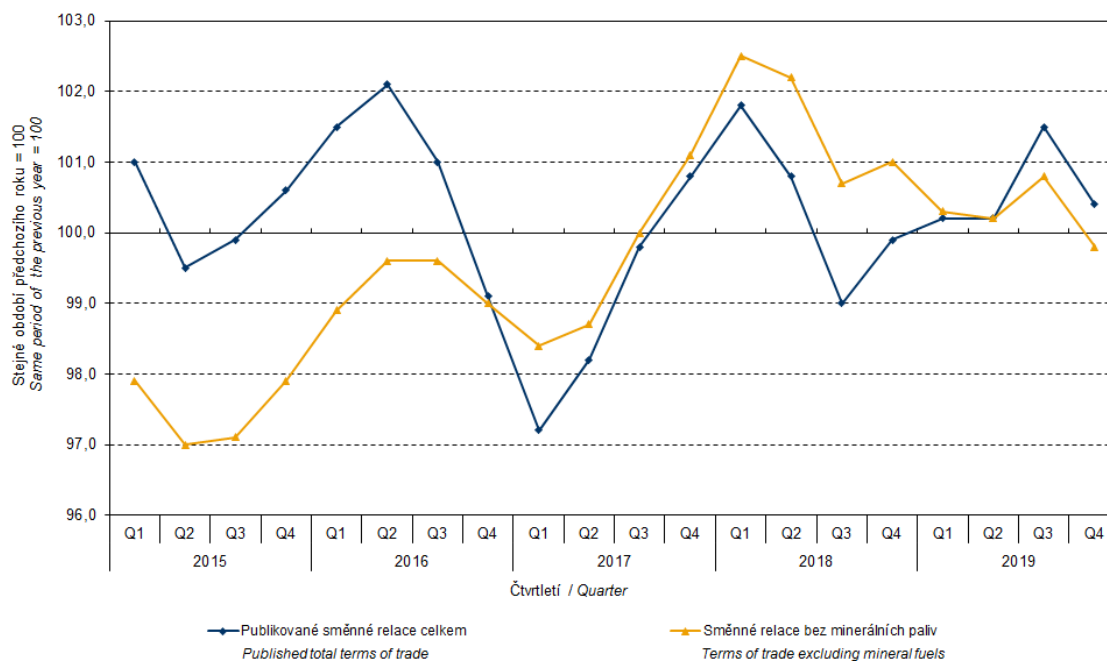

Oddělení informačních služeb – ústředí

Informace o inflaci, HDP, obyvatelstvu, průměrných mzdách a mnohých dalších najdete na stránkách Českého statistického úřadu: www.czso.cz | tel.: 274 052 304, e-mail: infoservis@czso.cz

ANALÝZA

Graf č. 9 Publikované směnné relace a směnné relace s vyloučením minerálních paliv meziročně
Graph No 9 Published terms of trade and terms of trade excluding mineral fuels y-o-y

Graf 9 ukazuje vývoj hodnoty směnných relací, pokud se ze sledování vyloučí skupina minerálních paliv. V tomto grafu můžeme pozorovat vliv minerálních paliv, který do 4. čtvrtletí 2016 zvyšoval celkovou hodnotu meziročních směnných relací. V 1. čtvrtletí 2017 se situace obrátila a minerální paliva začala směnné relace snižovat, a to až do 1. čtvrtletí 2019. Ve 2. čtvrtletí 2019 minerální paliva výjimečně neměla na směnné relace žádný vliv a od 3. čtvrtletí 2019 minerální paliva opět začala směnné relace zvyšovat. Souvisí to pochopitelně s vývojem cen na světových trzích, zejména ropy. Dovozní ceny, které mají proti cenám vývozním vyšší podíl surovin, reagují citlivěji na cenové turbulence. Při růstu cen surovin se proto směnné relace zpravidla snižují, a naopak při poklesu cen surovin směnné relace rostou.

Závěrečné shrnutí

Kurzový vliv meziročně ve 4. čtvrtletí 2019 prohloubil pokles indexu vývozních a dovozních cen. Vývozní ceny meziročně klesaly méně než ceny dovozní, proto směnné relace dosáhly pozitivních hodnot. S vyloučením kurzového vlivu byly směnné relace také pozitivní. Hodnoty bez kurzového vlivu odpovídají kurzově očištěným indexům – viz grafy 6, 7 a 8.

V průměru za celý rok 2019 meziročně vývozní i dovozní ceny rostly a směnné relace dosáhly pozitivních hodnot.

ANALÝZA

Tabulka 1 Rozklad přírůstků publikovaných a kurzově očištěných indexů cen vývozu a dovozu za 4. čtvrtletí 2019

Table 1 Breakdown of export and import price indices - published and exchange rate adjusted for Q4 2019

SITC	Název Name	Publikované Published					Očištěné o kurzové vlivy □ Exchange rate adjusted				
		Meziroční Year-on-year					Meziroční □ Year-on-year				
		Q3/2019	10/2019	11/2019	12/2019	Q4/2019	Q3/2019	10/2019	11/2019	12/2019	Q4/2019
Rozklad přírůstků indexů vývozních cen Breakdown of export price indices											
	Celkem Total	0,3	-0,8	-1,8	-1,5	-1,4	-0,1	-0,6	-0,8	-0,8	-0,7
0	Potraviny a živá zvířata Food and live animals	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1	Nápoje a tabák Beverages and tobacco	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2	Suroviny nepoživatelné, s výjimkou paliv Crude materials, inedible, except fuels	-0,2	-0,3	-0,4	-0,4	-0,4	-0,2	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3
3	Minerální paliva, maziva a příbuzné materiály Mineral fuels, lubricants and related materials	-0,3	-0,5	-0,3	-0,1	-0,3	-0,3	-0,5	-0,3	-0,1	-0,3
5	Chemikálie a příbuzné výrobky Chemicals and related products	-0,1	-0,2	-0,3	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
6	Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu Manufactured goods classified chiefly by material	-0,1	-0,4	-0,7	-0,8	-0,7	-0,1	-0,3	-0,6	-0,7	-0,5
7	Stroje a dopravní prostředky - z toho: Machinery and transport equipment - thereof:	0,6	0,4	-0,2	-0,1	0,1	0,4	0,5	0,4	0,3	0,4
74	Stroje a zařízení všeobecně užívané v průmyslu, j.n. General industrial machinery and equipment, n.e.s.	0,2	0,2	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
77	Elektrická zařízení, přístroje a spotřebiče, j.n. Electrical machinery, apparatus and appliances, n.e.s.	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,1	0,0	0,1	0,1	0,1
78	Silniční vozidla Road vehicles (including air-cushion vehicles)	0,4	0,3	0,0	0,1	0,1	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3
8	Průmyslové spotřební zboží Miscellaneous manufactured articles	0,4	0,2	0,1	0,1	0,1	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2
Rozklad přírůstků indexů dovozních cen Breakdown of import price indices											
	Celkem Total	-1,2	-1,9	-2,2	-1,2	-1,8	-1,9	-2,2	-1,6	-0,6	-1,4
0	Potraviny a živá zvířata Food and live animals	0,1	0,2	0,3	0,5	0,3	0,1	0,2	0,3	0,5	0,4
1	Nápoje a tabák Beverages and tobacco	-0,1	0,0	-0,1	-0,1	-0,1	0,0	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
2	Suroviny nepoživatelné, s výjimkou paliv Crude materials, inedible, except fuels	0,2	0,1	0,0	0,0	0,0	0,2	0,1	0,0	0,0	0,0
3	Minerální paliva, maziva a příbuzné materiály Mineral fuels, lubricants and related materials	-1,1	-1,6	-1,0	-0,2	-0,9	-1,2	-1,7	-1,0	-0,2	-1,0
5	Chemikálie a příbuzné výrobky Chemicals and related products	-0,3	-0,6	-0,8	-0,8	-0,7	-0,4	-0,5	-0,7	-0,7	-0,6
6	Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu Manufactured goods classified chiefly by material	-0,2	-0,4	-0,6	-0,6	-0,5	-0,3	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4
7	Stroje a dopravní prostředky - z toho: Machinery and transport equipment - thereof:	0,2	0,4	0,1	0,1	0,2	-0,2	0,2	0,3	0,3	0,3
74	Stroje a zařízení všeobecně užívané v průmyslu, j.n. General industrial machinery and equipment, n.e.s.	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1
75	Kancelářské stroje a zař. k automat. zpracování dat Office machines and automatic data-processing machines	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
77	Elektrická zařízení, přístroje a spotřebiče, j.n. Electrical machinery, apparatus and appliances, n.e.s.	0,2	0,4	0,2	0,2	0,3	0,1	0,3	0,3	0,2	0,3
78	Silniční vozidla Road vehicles (including air-cushion vehicles)	-0,2	-0,1	0,0	0,0	0,0	-0,2	0,0	0,1	0,1	0,0
8	Průmyslové spotřební zboží Miscellaneous manufactured articles	0,0	0,0	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0

Oddělení informačních služeb – ústředí

Informace o inflaci, HDP, obyvatelstvu, průměrných mzdách a mnohé další najdete na stránkách Českého statistického úřadu: www.czso.cz | tel.: 274 052 304, e-mail: infoservis@czso.cz

ANALÝZA

Závěrečná tabulka uvádí publikované **neočistěné** indexy cen zahraničního obchodu.

Tabulka 2 Indexy cen vývozu a dovozu ve 4. čtvrtletí 2019

Table 2 Export and import price indices in Q4 2019

SITC	Název Name	Stejně období předchozího roku = 100 Corresponding period of previous year = 100				
		Q3/2019	10/2019	11/2019	12/2019	Q4/2019
Indexy vývozních cen Export price indices						
	Celkem Total	100,3	99,2	98,2	98,5	98,6
0	Potraviny a živá zvířata Food and live animals	99,8	99,7	99,0	99,6	99,4
1	Nápoje a tabák Beverages and tobacco	101,9	102,2	101,0	101,4	101,5
2	Suroviny nepoživatelné, s výjimkou paliv Crude materials, inedible, except fuels	92,0	87,9	86,5	85,5	86,6
3	Minerální paliva, maziva a příbuzné materiály Mineral fuels, lubricants and related materials	91,0	86,6	91,2	97,5	91,5
5	Chemikálie a příbuzné výrobky Chemicals and related products	98,1	97,3	95,7	96,6	96,5
6	Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu Manufactured goods classified chiefly by material	99,8	98,2	96,4	95,8	96,8
7	Stroje a dopravní prostředky Machinery and transport equipment	101,2	100,7	99,7	99,9	100,1
74	Stroje a zařízení všeobecně užívané v průmyslu, j.n. General industrial machinery and equipment, n.e.s.	102,5	103,1	101,9	102,1	102,4
77	Elektrická zařízení, přístroje a spotřebiče, j.n. Electrical machinery, apparatus and appliances,	99,3	100,3	100,1	100,2	100,2
78	Silniční vozidla Road vehicles (including air-cushion vehicles)	101,8	101,3	100,1	100,5	100,6
8	Průmyslové spotřební zboží Miscellaneous manufactured articles	103,8	101,7	100,8	100,7	101,1
Indexy dovozních cen Import price indices						
	Celkem Total	98,8	98,1	97,8	98,8	98,2
0	Potraviny a živá zvířata Food and live animals	102,3	103,0	105,0	108,2	105,4
1	Nápoje a tabák Beverages and tobacco	94,8	93,5	90,9	92,6	92,3
2	Suroviny nepoživatelné, s výjimkou paliv Crude materials, inedible, except fuels	110,7	104,5	101,3	98,3	101,3
3	Minerální paliva, maziva a příbuzné materiály Mineral fuels, lubricants and related materials	86,6	80,8	87,5	97,9	88,2
5	Chemikálie a příbuzné výrobky Chemicals and related products	97,5	95,4	93,4	93,7	94,2
6	Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu Manufactured goods classified chiefly by material	98,8	98,0	96,9	97,0	97,3
7	Stroje a dopravní prostředky Machinery and transport equipment	100,4	101,0	100,2	100,1	100,4
74	Stroje a zařízení všeobecně užívané v průmyslu, j.n. General industrial machinery and equipment, n.e.s.	101,3	100,7	99,6	100,4	100,2
75	Kancelářské stroje a zař. k automat. zpracování dat Office machines and automatic data-processing	101,0	100,7	99,5	99,7	99,9
77	Elektrická zařízení, přístroje a spotřebiče, j.n. Electrical machinery, apparatus and appliances,	102,3	103,7	102,3	102,0	102,7
78	Silniční vozidla Road vehicles (including air-cushion vehicles)	98,5	99,4	99,9	99,8	99,7
8	Průmyslové spotřební zboží Miscellaneous manufactured articles	99,8	100,1	99,2	99,1	99,5

Zpracoval: Ing. Vladimír Klimeš, odbor statistiky cen

tel. 274 054 102, e-mail: vladimir.klimes@czso.cz

Oddělení informačních služeb – ústředí

Informace o inflaci, HDP, obyvatelstvu, průměrných mzdách a mnohé další najdete na stránkách

Českého statistického úřadu: www.czso.cz | tel.: 274 052 304, e-mail: infoservis@czso.cz